

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Цветанка Димчова Аврамова, СУ „Св. Климент Охридски“

за дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

в област на висше образование 2., професионално направление 2.1. *Филология,*

докторска програма *Германски езици: Английски език*

Автор: Корнелия Бориславова Чоролеева

Тема: „Образуване на телескопични думи в английски и български език“

Научен ръководител: доц. д-р Снежана Тодорова Цонева-Матюсън, ПУ „Паисий Хилендарски“, Филологически факултет, Катедра „Английска филология“

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ №Р 33-4897/08.10.2020 г. съм одобрена за член на научно жури за защита на дисертационен труд и присъждане на научната степен „доктор“ на **КОРНЕЛИЯ БОРИСЛАВОВА ЧОРОЛЕЕВА**, докторант на самостоятелна подготовка по област на висше образование 2. Професионално направление 2.1 Филология, докторска програма: *Германски езици: Английски език*, с тема „Образуване на телескопични думи в английски и български език“ и научен ръководител доц. д-р Снежана Тодорова Цонева-Матюсън.

Представеният от докторантката комплект материали е в съответствие с чл. 36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ.

Корнелия Чоролеева завършва СУ „Св. Климент Охридски“, специалност „Английска филология“ със специализация Превод на правни, икономически, научно-технически, обществено-политически и художествени текстове. Докторантката притежава и магистърска степен по специалност „Общество и политика“, получена от Централния европейски университет – Варшава, Полша, акредитиран от Университета на Ланкастър – Обединено кралство. От 2005 г. докторантката е старши преподавател по английски език в Университета по хранителни технологии, гр. Пловдив. Освен английски език, в различна степен владее също така руски, испански, полски и италиански, което ѝ дава възможност да се запознае с научната литература по темата на дисертацията в оригинал.

2. Актуалност на тематиката

Поради периферното място на телескопията при образуването на нови думи в българския език тя почти не е изследвана у нас. През последните няколко десетилетия обаче

под силното влияние на английския език нейната роля все повече нараства и това поставя необходимостта от изучаването ѝ. Дисертацията на Корнелия Чоролеева е добър опит за запълване на празнотата по този въпрос, и то не само в българистиката, но и в англицистиката, където телескопията е обект на нестихващи спорове и разногласия, отнасящи се до нейната същност и обхват.

Всичко това прави темата на изследването актуална и дисертабилна.

3. Познаване на проблема

Докторантката е запозната отлично с изследваната проблематика. Авторката представя компетентно и критично изследванията и споровете, отнасящи се до същността и мястото на телескопията сред останалите словообразователни начини, както в англоезичната, така и в българската дериватология, като обръща също така внимание на изследванията по разглежданата проблематика в испанското и италианското езикознание. Всичко това ѝ помага да предложи *своя* структурна и семантична дефиниция на телескопията.

4. Методика на изследването

Избраната методология, основаваща се на теоретичните модели на когнитивната лингвистика, по-конкретно на постановките на Теорията за концептуалната интеграция или сливане, както и на Рамковата семантика, разглеждаща рамките като динамични структури, позволява постигането на поставените цели на дисертационния труд.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Обект на изследване в дисертацията са думи от различни сфери на употреба, образувани чрез телескопия в английския и българския език. **Предмет** на изследването е формирането на значението на телескопичните думи и сродните им конструкции в двата съпоставяни езика – английски и български.

Целите на анализа са установяване на пътищата, по които се изгражда значението, чрез построяване на концептуални интеграционни мрежи, и определяне на степента и характера на влиянието на английския език върху българския (вж. стр. 9 на дисертационния труд).

За постигането им е анализиран широк корпус от примери (1833 лексикални единици в английския и 361 в българския език), ексцерпирани от интернет източници със справочен характер, английски и български речници, книги на английски език и статии.

Приноси

Съществен *принос* на дисертацията е прилагането на когнитивния подход при анализа на телескопичните думи – подход, използван спорадично от много малко езиковеди българисти и (почти) не прилаган в българското словообразуване. За целите на формално-структурния анализ на езиковия материал на английски език се използва прототипният подход, който спомага за онагледяване на разнообразието от структурни типове в изследвания езиков корпус. Въз основа на анализа на езиковия материал авторката прави

изводи за изграждането и интерпретирането на значението на телескопичните образувания чрез концептуални интеграционни мрежи.

К. Чоролеева показва отлична осведоменост по отношение на когнитивистките изследвания, върху които гради своя семантичен анализ. Такова широко изследване на телескопията и телескопичните думи, както и прилагането на когнитивния подход при анализа на тяхното значение в българското езикознание, се прави за първи път.

Самото насочване към телескопията – не само в българския език, но и в съпоставителен план, само по себе си е принос на дисертацията, тъй като, както бе посочено, явлението телескопия не е добре изследвано в българското словообразуване.

Приноси са и предложените в дисертацията авторски дефиниции на телескопията (структурна – отнасяща се до морфемната структура на производните думи) и семантична (дефиниция на значението въз основа на приложения когнитивен подход).

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

По темата на дисертацията са представени 7 статии на български и английски език, изследващи отделни страни на разглежданата проблематика. Статиите са публикувани в български периодични издания.

Запознаването с дисертационния труд и представените статии ми дава основания да твърдя, че изследването е извършено лично и добросъвестно от дисертантката, с коректно позоваване и цитиране на чуждите мнения. Направените в дисертацията изводи следват логично от проведенния анализ.

Критични забележки и препоръки:

(1) В стремежа си да обхване колкото се може повече явления и примери, авторката разглежда и образувания със спорен статут, поне що се отнася до българския език – т.нар. съкратени композити, съдържащи съкратена първа част и цяла дума, които съставят доста голямо количество от изследвания материал. Макар и да прави уговорката, че не може да се твърди, че **в българския език** (подчертаното мое, Ц.А.) те трябва да се разглеждат като разновидност на телескопичните думи (вж. стр. 10), все пак съкратените композити се разглеждат наравно с останалите структурни типове и това според мен не води до очертаването на по-ясни граници между телескопията и други, „сродни“ словообразователни начини (композицията и абревиацията). По мое мнение като безспорни прояви на телескопия би трябвало да се характеризират само думите, получени чрез т. нар. прототипна телескопия.

(2) Би било добре при изследването на телескопичните образувания да бъде направено по-ясно разграничаване на морфемното от словообразователното равнище, напр. при „думите със суфикса **-ing**“ (стр. 196 и сл.), „думите със суфикса **-(a)(t)ion**“ (стр. 198 и сл.), „думите със суфикса **-ment**“ (стр. 200 и сл.) и др. би трябвало да се посочи, че тези суфикси се открояват в морфемната, но не и в словообразователната структура на думите, т.е. не

изпълняват функциите на словообразователни форманти. Всъщност на доста места в дисертацията, може би поради недостатъчно прецизиран изказ, се създава впечатление за смесване на двете равнища – морфемното и словообразователното, съответно на морфемния и словообразователния анализ.

7. Автореферат

Авторефератът представя вярно съдържанието на дисертацията и коректно отразява постигнатите резултати.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Дисертацията е първото цялостно съпоставително изследване на въпросите, свързани с телескопичното словообразуване в английския и българския език и би могла да послужи като основа за по-нататъшни разработки.

С оглед на значимостта на изследването и постигнатите резултати препоръчвам (след съответни корекции) то да бъде публикувано, а приложенията да бъдат оформени като речници на телескопичните думи в английския и българския език.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Докторантката Корнелия Бориславова Чоролеева притежава задълбочени теоретични знания и показва умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Това ми дава основания убедено да дам своята *положителна оценка* за проведеното изследване и да *предложа на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“* на Корнелия Бориславова Чоролеева в област на висше образование 2., професионално направление 2.1. Филология, докторска програма Германски езици: Английски език.

София, 30.09.2020 г.

Изготвил становището:

доц. д-р Цветанка Аврамова